

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
Запорізького національного університету

Ю.О. Каганов
«09» жовтня 2020 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету від 06 жовтня 2020 р. № 03

Присутні: д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права, декан юридичного факультету Запорізького національного університету Т.О. Коломоєць, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету В.К. Колпаков, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету А.А. Шарая, к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Л.В. Кузенко, к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Р.О. Кукурудз, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ш.Н. Гаджієва, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України О.В. Тильчик, здобувачка Л.Л. Палій.

Головуючий: д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету В.К. Колпаков.

Секретар: к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету Ш.Н. Гаджієва.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: обговорення основних наукових результатів дисертації Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», для їх апробації та оцінки їх новизни, теоретичного та практичного значення.

СЛУХАЛИ: здобувача Людмилу Палій про результати виконаного наукового дослідження.

Здобувач стисло навів основні наукові положення та теоретичні висновки, що стосуються форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні. У подальшому доповідачка акцентувала увагу присутніх на отриманих нею результатах, зокрема довела доцільність розкриття сутності адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки та визначення відповідних заходів і засобів адміністративно-правового впливу із врахуванням дуалістичного характеру такої діяльності, що пов'язана із поєднанням імперативних і диспозитивних методів за умови відтворення загальної їх спрямованості – забезпечення захищеності митних інтересів України. Після цього доповідачкою обґрунтовано поняття видів, форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, визначено суб'єкти правозастосування форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, здійснено їх класифікацію. У продовження було зосереджено увагу на особливостях наукового пошуку напрямків удосконалення класифікації форм адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки як шлях до уніфікації відповідних процедур, окремо висвітлено актуальні питання визначення та застосування методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, а також запропоновано пропозиції щодо їх вирішення.

Завершивши доповідь, здобувачка відповіла на **запитання учасників фахового семінару.**

Колпаков В.К., д.ю.н., професор: Скажіть будь ласка, у чому полягає сутність та які особливості адміністративної діяльності із забезпечення митної безпеки Ви виділили?

Палій Л.Л., здобувачка: Дякую за запитання. Нами обґрунтовано науковий підхід щодо розкриття сутності адміністративної діяльності із забезпечення митної безпеки, виходячи з: а) визнання її поліструктурного характеру, обумовленого особливостями адміністративно-правового регулювання відповідної діяльності у митній сфері – правоохоронної, правозахисної та правовстановлюючої; б) доведення доцільності праворозуміння терміну «забезпечення митної безпеки» у широкому та вузькому значеннях, виходячи з предметної спрямованості дослідження та мети – протидія загрозам і викликам митним інтересам, забезпечення їх захищеності. Окремо зацентровано увагу на визначенні виду адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, що враховує особливості предмету такої діяльності і стосується виділення однорідних відносин, що характеризуються єдністю предмету, спрямованості відповідних дій, засад їх здійснення. Серед ознак виду адміністративної діяльності виділено специфіку суб'єктної складової, що свідчить про необхідність встановлення компетенції відповідному суб'єкту

здійснення адміністративної діяльності у межах однорідних відносин, достатньої для виконання ним завдань і функцій із врахуванням реалізації загальної спрямованості усієї адміністративної діяльності.

Кукурудз Р.О., к.ю.н., доцент: Охарактеризуйте будь ласка суб'єктів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки.

Палій Л.Л., здобувачка: Дякую. Суб'єктами адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки виступають публічно-владні суб'єкти, які реалізують встановлені чинним законодавством основні або допоміжні функції та завдання у сфері забезпечення митної безпеки, наділені адміністративною правосуб'єктністю та приймають юридично владні рішення адміністративно-правового змісту. Основним суб'єктом виділено митні органи. Допоміжні – державні органи (їх посадові особи), органи місцевого самоврядування, з якими взаємодіє основний суб'єкт адміністративної діяльності у виділеній сфері. Виділено чотири групи основних завдань, які безпосередньо стосуються забезпечення митної безпеки і пов'язані із здійсненням адміністративної діяльності митними органами: забезпечення законності адміністративної діяльності; контрольно-дозвільні завдання; превентивні; правоохоронні та правозахисні. Встановлено шість груп супутніх завдань: забезпечувальні; ідентифікуючі; статистичні; організаційно-господарські; інформаційного забезпечення; щодо міжнародного співробітництва. Перелік завдань відкритий.

Кузенко Л.В., к.ю.н., доцент: Які види форм адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки Вами виділено?

Палій Л.Л., здобувачка: Дякую. Форми адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки за наявністю (відсутністю) юридичних наслідків систематизовано у дві групи: організаційні форми і правові форми. Останні запропоновано поділити на дві підгрупи: матеріальні (правові акти нормативної дії, правові акти індивідуальної дії), процесуально-процедурні.

Сформульовано визначення кожної матеріальної форми адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. Адміністративним (індивідуальним) актом як матеріальною формою адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки виступає встановлений законодавством зовнішній вияв юридично значимих державно-владних дій уповноваженим суб'єктом в односторонньому порядку, що проявляється у виді індивідуального за адресатом припису акту, спрямованого на вирішення конкретного питання з метою вирішення завдання щодо забезпечення митної безпеки, обов'язкового для виконання адресатом припису, що міститься в акті, і виконання якого забезпечено примусовою силою держави. Нормативним актом як матеріальною формою адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки виступає правовий акт, який приймається уповноваженим суб'єктом і встановлює, змінює, припиняє (скасовує) правові приписи з метою урегулювання однотипних відносин у сфері здійснення

цілеспрямованої адміністративної діяльності щодо захисту митних інтересів і розрахований на неодноразове застосування.

Процесуально-процедурною формою адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки виступає зовнішній вираз цілеспрямованих, послідовно здійснюваних однорідних дій, які здійснює суб'єкт забезпечення митної безпеки з метою реалізації компетенції, урегульованих процесуально-процедурними нормами адміністративного та митного законодавства, що встановлюють однорідні процедурні вимоги, які мають бути дотримані під час здійснення таких дій. Серед процесуально-процедурних форм виділено: провадження у справах про порушення митних правил, компроміс у справах про порушення митних правил (мирова угода). Мирову угоду названо консенсуальною процесуально-процедурною формою. За ознаками цілеспрямованості, логічної послідовності, юридичного закріплення та здійснення у межах компетенції уповноваженим суб'єктом до процесуально-процедурних форм віднесено митний контроль, митне оформлення та інші види юридично значимої адміністративної діяльності, що здійснюється митними органами (їх посадовими особами) у межах компетенції і які не пов'язані із юридичною справою. Така систематизація правових форм адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки безпосередньо пов'язана із правовими формами діяльності - правовстановлюючою, правовиконавчою та правоохоронною.

Курінний Є.В. д.ю.н., професор: В роботі Ви зупиняєтесь на питанні виділення превентивних методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. Що саме Ви пропонуєте?

Палій Л.Л., здобувачка: Дякую за питання. Обґрунтовано доцільність виділення групи превентивних методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки: метод переконання; метод заохочення (стимулювання); методи митного контролю (сукупність відповідних превентивних заходів); спеціальні методи (пост-митний контроль, управління ризиками, методи, для яких характерна процедурна форма їх правореалізації). Доведено, що найважливішою характеристикою адміністративного примусу як методу адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки є мета застосування відповідних заходів – захист митних інтересів держави, а тому його застосування здійснюється у межах реалізації правоохоронної функції щодо боротьби з порушеннями митних правил (термін «порушення» розглядається у широкому сенсі як порушення правил, за вчинення яких передбачено юридичну відповідальність) переважно митними органами. Серед особливих ознак адміністративного примусу як методу адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки відзначено його урегульованість адміністративним і митним законодавством; застосування з можливістю використання для його реалізації інших примусових заходів; застосування чітко визначеними у законодавстві суб'єктами, що наділені відповідною компетенцією; застосування не лише у зв'язку із вчиненням правопорушення, але і за його відсутності з превентивною метою; за змістом ширше

адміністративної відповідальності, а санкції за порушення митних правил переважно більш суворі, порівняно із санкціями, передбаченими Кодексом України про адміністративні правопорушення; може застосовуватись до фізичних і юридичних осіб.

До заходів адміністративного примусу віднесено адміністративно-попереджувальні заходи, заходи адміністративного припинення та адміністративні стягнення. Особливість адміністративно-попереджувальних заходів полягає у їх комплексному характері, шляхом здійснення групи цілеспрямованих дій та застосування як з метою попередження і припинення порушень митних правил, так і з метою запобігання та протидії контрабанді. Доведено, що такі заходи щодо запобігання та протидії контрабанді як: контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (ст.456); переміщення товарів під негласним контролем (ст.457) належать до адміністративно-правових на підставі їх відповідності ознакам, притаманним ознакам заходів адміністративно-правового характеру. До особливостей заходів адміністративної відповідальності за порушення митних правил належить, насамперед, їх обмеження трьома видами: попередження, штраф, конфіскація, особливості застосування кожного з яких встановлені МКУ.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Тильчик О.В., д.ю.н., професор Колпакова В.К., д.ю.н., професор Курінний Є.В., к.ю.н., доцент Кукурудз Р.О., к.ю.н., доцент Кузенко Л.В.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено **висновок наукового керівника доктора юридичних наук, професора Тильчик Ольги Віталіївни** з оцінкою роботи здобувачки у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

Науковий керівник вказала на те, що здобувачка повною мірою опанувала освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня складова індивідуального плану роботи аспіранта виконувалась своєчасно та з досягненням високих результатів вивчення навчальних дисциплін. Як наслідок, Палій Л.Л. здобула теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, достатньою мірою оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, що підтверджується проведенням ним власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Неухильно дотримуючись високих стандартів академічної та професійної доброчесності, здобувачем опрацьовано значну кількість наукових, нормативно-правових та інших джерел, які стосуються теми дисертаційного дослідження.

Науковий керівник особливо відзначила наполегливість здобувача, його активність та цілеспрямованість. Здобувач яскраво та послідовно демонстрував прагнення до вироблення орієнтованих на практичне застосування в умовах сучасних реалій теоретичних концепцій та прикладних законодавчих рішень, підкріплених належним науковим обґрунтуванням. Зміст дисертації відображає здійснення здобувачем критичного переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. У процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи, дослухаючись до загальних настанов наукового керівника з питань, що об'єктивно лежать за межами розуміння здобувача наукового ступеня доктора філософії, здобувач виявив високий ступінь самостійності під час започаткування, планування, реалізації та коригування процесу наукового дослідження.

За результатом виконання дисертаційної роботи є всі підстави вважати, що наукова робота є однією із перших спроб наукового обґрунтування форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні. У роботі наведено положення, висновки та рекомендації, що характеризуються науковою новизною.

Зважаючи на вищевикладене, науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Тильчик О.В. вважає, що наукова кваліфікація Палій Л.Л. відповідає вимогам, що пред'являються до здобувача ступеня доктора філософії, а його дисертація «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», може бути рекомендована до прийняття до розгляду спеціалізованою вченою радою.

Долучившись до **обговорення основних наукових результатів** дисертації, к.ю.н, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Кузенко Л.В.** відзначила, що здобувачеві вдалося чітко виокремити фактори, які актуалізують виконання дисертаційного дослідження, присвяченого форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. Попри те, що наразі зростає кількість досліджень, дотичних до обраного напряму наукового пошуку, доповідач вказала, що проблематика обрана для вирішення потребує свого опрацювання.

Висловлюючи свою позицію щодо наукового рівня дисертації, д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Курінний Є.В.** зазначив, що дисертаційна робота Палій Л.Л. характеризується класичним академічним підходом до розгляду питань, винесених у якості розділів та підрозділів дисертації. Автор не просто погоджується із певними позиціями, він полемізує, критикує, наводить власні аргументи на підтвердження чи спростування тієї чи іншої позиції. Імпонує підхід та мотивування наведеної класифікації суб'єктів забезпечення митної безпеки.

Позитивними характеристиками наукового дослідження здобувача, що дістали схвальний відгук к.ю.н., доцента, доцента кафедри

адміністративного та господарського права Запорізького національного університету **Кукурудза Р.О.**, є належним чином здійснена структуризація дисертації, яка забезпечує послідовне якісне розкриття питань, актуальних для форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні. Здобувач системно підійшов до питання формування наукових підходів щодо розкриття сутності адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, а також її видів, уніфікації процедур пов'язаних із гарантуванням безпеки у митній сфері, тощо.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що результати дисертації Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Рекомендувати рецензентам д.ю.н., професору Є.В. Курінному, д.ю.н. А.А. Шарій під час проведення попередньої експертизи результатів дисертації Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), взяти до уваги підсумки цього фахового семінару.

Головуючий:

д.ю.н., професор,
завідувач кафедри

адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету

В.К. Колпаков

Секретар:

к.ю.н., доцент кафедри

адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету

Ш.Н. Гаджиєва

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана на кафедрі адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 11 від 27 листопада 2018 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні» Вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 02 від 24 вересня 2020 року) визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі юридичного факультету Запорізького національного університету, та призначено двох рецензентів:

1) професора кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук, професора Є. В. Курінного;

2) доцента кафедри адміністративного та господарського права Запорізького національного університету, доктора юридичних наук А.А. Шарую.

1. Ступінь актуальності теми дисертації

Здобувачем вмотивовано обґрунтовано актуальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

Необхідність вирішення державного завдання щодо гарантування національної безпеки та її економічної складової – митної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів в Україні актуалізує науковий пошук у напрямку визначення найбільш дієвих і результативних форм і методів забезпечення митної безпеки. Серед таких форм і методів оперативний характер мають адміністративно-правові, що, у свою чергу, визначає потребу ретельного дослідження підстав, процедур, наслідків їх застосування.

Системне оновлення процесуального законодавства, що відбулось в

Україні протягом останнього року із набуттям чинності нових редакцій Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення спрямоване на посилення процесуальних гарантій законності усіх видів діяльності суб'єктів владних повноважень. Проте проблеми, які об'єктивно виникнуть і вже виникають у правозастосуванні, вимагають якнайшвидшого пошуку шляхів і способів їх вирішення. Вказане стосується і сфери митно-правового регулювання, адміністративна діяльність у межах якої має забезпечувати охорону і захист митних інтересів, економічний суверенітет нашої держави.

Здійснення адміністративної діяльності митними органами, будучи елементом системи забезпечення митної безпеки, ускладнене існуванням різних за змістом та сутністю причин як об'єктивного так і суб'єктивного характеру. Однією з таких причин є існування прогалин і колізій у чинному законодавстві, проблеми організаційного змісту, існування яких пов'язане із ситуативним характером реформаторських ініціатив, відсутністю глибокого наукового супроводження процесів трансформацій митної сфери. Поряд із зазначеними вище проблемами, існують і проблеми політико-правового та економічного змісту, наявність яких прямо або опосередковано впливає на стан забезпечення митної безпеки, захист економічних інтересів держави. Вказане стосується, у першу чергу, фактів контрабанди та інших порушень митних правил, які через обставини складної політичної ситуації та існуючих правових проблем, повною мірою не усунені, а практика адміністративної діяльності у цьому напрямку потребує формування системних теоретико-правових моделей їх подолання.

Узагальнення наукових робіт, присвячених проблемам правового регулювання митних правовідносин, дозволяє виділити ґрунтовні напрацювання, в яких формується модель митно-правового регулювання (В.Я. Настюк, Д.В. Приймаченко, М.Г. Шульга та інших), піддані аналізу проблеми реформування та вдосконалення діяльності митних органів (І.Г. Бережнюк, Л.М. Дорофєєва), митного контролю (Ю.М. Дьомін, Т.В. Корнева, А.В. Мазур, В.В. Прокопенко та інших), форми і методи публічного адміністрування у державній митній справі (І.П. Яковлев), проблеми митно-правових режимів (О.О. Афанасьєва, К.В. Бережна, О.М. Козирін, Б.А. Кормич, О.О. Крестьянінов, Я.Б. Назарова, В.П. Науменко, І.М. Резнік, Д.С. Цаліна та інші), адміністративної діяльності у сфері державної митної справи (С.Г. Левченко). Наведені дослідницькі роботи презентують, серед іншого, авторський погляд щодо сутності і змісту позитивної діяльності у митній сфері. Серед наукових робіт, в яких досліджуються різні аспекти діяльності у митній сфері, її правового регулювання, структури митних правовідносин, можна виділити ті, де формується підхід до розкриття проблеми відповідальності за порушення митного законодавства, організації боротьби з контрабандою (О.Т. Зима, А.В. Дусик, О.В. Константа, С.В. Кувакін, В.Д. Люблин,

І.В. Яромій та інші). Слід вказати і про роботи дослідників, присвячених проблемі сутності митної безпеки (В.В. Даценко, А.І. Калініченко, П.В. Пашко, О.І. Попівняк та інші). Не ставлячи за мету узагальнення усіх наукових робіт, присвячених проблемам митно-правового регулювання, слід вказати, що усі дослідники тією чи іншою мірою розкривають окремі аспекти адміністративної діяльності у митній сфері – позитивної чи негативної, тим самим доводячи її системний характер.

Особливо варто відзначити загальний контекст наукового пошуку, що здійснювався відповідно вектору заданого О.В. Тильчик у дисертаційному дослідженні «Адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки: теорія і практика».

Усе вищенаведене обумовило звернення до доктрини адміністративного права з питань визначення таких категорій як «форма», «метод» (В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І. П. Голосніченко, Є.В. Додін, Т.О. Коломоєць, А.Т. Комзюк, В.К. Колпаков, О. В. Кузьменко, та інші), а також напрацювань, в яких піддано аналізу сутність поняття «адміністративна діяльність» (С.С. Вітвіцький, І.П. Голосніченко, А.В. Денисова, О.І. Остапенко, Х.П. Ярмачі та інші).

Стверджуючи, що актуальність теми дисертаційного дослідження визначається необхідністю здійснення поглибленого наукового пошуку у напрямку визначення форм і методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. Обрання саме такого напрямку наукового аналізу ґрунтується на його значенні для подальшої розробки системних заходів організаційного і правового змісту у напрямку гарантування митної безпеки України як елемента її національної безпеки, особливо враховуючи євроінтеграційний стратегічний вектор розвитку України.

Здобувач правильно визначає **зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами**, вказує на те, дисертація виконана на кафедрі адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України і відповідає напрямам наукових досліджень щодо виконання Стратегії у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року (схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 570-р). Конкретне наукове завдання дисертації випливає з тематики науково-дослідних робіт зазначеної кафедри: «Правове регулювання управлінської та правоохоронної діяльності у сфері оподаткування» (державний реєстраційний номер 0112U001826) та «Організація боротьби з контрабандою та іншими порушеннями податкового та митного законодавства: європейський досвід та пропозиції для України» (державний реєстраційний номер УкрНТІ 0116U008481).

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена постановкою наукового завдання визначення сутності і змісту форм і методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, яке вирішене у дисертації, і полягає у обґрунтуванні методологічного підґрунтя вивчення адміністративної діяльності у виділеній сфері, її форм та методів, особливостей суб'єктного складу відповідних адміністративно-правових відносин та визначенні шляхів упорядкування та вдосконалення форм та методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки у контексті гармонізації з міжнародним митним законодавством. За результатами дослідження обґрунтовано наукові положення, що виносяться на захист, а саме:

уперше

– обґрунтовано науковий підхід щодо розкриття сутності адміністративної діяльності із забезпечення митної безпеки, виходячи з:
а) визнання її поліструктурного характеру, обумовленого особливостями адміністративно-правового регулювання відповідної діяльності у митній сфері – правоохоронної, правозахисної та правовстановлюючої; б) доведення доцільності праворозуміння терміну «забезпечення митної безпеки» у широкому та вузькому значеннях, виходячи з предметної спрямованості дослідження та мети – протидія загрозам і викликам митним інтересам, забезпечення їх захищеності;

– з метою формування наукового підходу щодо уніфікації процедур, пов'язаних із гарантуванням безпеки у митній сфері шляхом, зокрема, здійснення адміністративної діяльності доведено доцільність виділення її процесуально-процедурної форми та запропоновано визначення відповідного поняття. У межах зазначеної форми виокремлено консенсуальну процесуально-процедурну форму, до якої віднесено мирову угоду, якою оформлюється компроміс у справах про порушення митних правил. Запропоновано, крім процесуально-процедурної, виділити правову матеріальну форму адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки із її поділом на нормативні та адміністративні (індивідуальні) акти;

– доведено доцільність виділення групи превентивних методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, які застосовуються переважно митними органами, їх посадовими особами за умови відсутності порушень митних правил, а також у разі виявлення ознак можливого порушення митних правил, з метою створення умов для формування правосвідомого дотримання правопорядку у митній сфері усіма її учасниками, гарантування належного захисту митних інтересів;

удосконалено

– визначення поняття «забезпечення митної безпеки», що передбачає розкриття сутності адміністративної діяльності та визначення відповідних заходів і засобів адміністративно-правового впливу із врахуванням призначення митного контролю, митного оформлення, застосування різних видів дозволів та

інших процедур у сфері державної митної справи, оскільки усі вони тією чи іншою мірою спрямовані на забезпечення захищеності митних інтересів України;

– систематизацію видів (напрямів) та підвидів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки шляхом доповнення вже доведених науковцями ознак систематизації такими як: спрямованість адміністративної діяльності; групування норм у Митному кодексі України, характер і зміст процедур здійснення адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки;

– визначення понять «форми адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки», «методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки», формулювання ознак методів зазначеної діяльності;

– класифікацію форм адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, яку здійснено на засадах критичного аналізу наведених усталених підходів до класифікації форм публічного адміністрування та форм державно-владної діяльності органів виконавчої влади із врахуванням особливостей адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки;

– групування суб'єктів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки шляхом обґрунтування доцільності її здійснення за ознаками характеру функцій й завдань, виконуваних ними – основних чи допоміжних;

– класифікацію методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки до яких віднесено, крім адміністративного примусу, превентивні методи та розкрито їх зміст. Доведено належність до адміністративно-правових наступних заходів щодо запобігання та протидії контрабанді: контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (ст.456 МКУ); переміщення товарів під негласним контролем (ст.457 МКУ);

дістало подальшого розвитку

– положення про ознаки адміністративної діяльності митних органів у митній сфері, в яких відображено поліструктурний характер такої діяльності, що дозволило відзначити наявне співвідношення заходів, притаманних імперативному і диспозитивному методам правового впливу;

– науковий підхід щодо визначення виду адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, що враховує особливості предмету такої діяльності і стосується виділення однорідних відносин, що характеризуються єдністю предмету, спрямованості відповідних дій, засад їх здійснення. Серед ознак виду адміністративної діяльності виділено специфіку суб'єктної складової, що свідчить про необхідність встановлення компетенції відповідному суб'єкту здійснення адміністративної діяльності у межах однорідних відносин, достатньої для виконання ним завдань і функцій із врахуванням реалізації загальної спрямованості усієї адміністративної діяльності;

– обґрунтування визначення поняття «суб'єкт адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки» та відповідних ознак, серед яких: суб'єктна

індивідуалізація; наявність адміністративної правосуб'єктності у цій сфері; цілеспрямованість діяльності – гарантування безпечної реалізації митних інтересів; правоспроможність приймати юридично владні рішення у визначеній сфері правовідносин – щодо забезпечення митної безпеки. Виходячи зі змісту виконуваних митними органами завдань, підтримано пропозицію щодо наділення компетенцією, яка відповідає сутності правоохоронної функції, підрозділу, на який має бути покладено завдання запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил у структурі Державної митної служби України;

– науковий підхід щодо розкриття змісту та визначення ознак адміністративного (індивідуального) та нормативного акту як матеріальної форми адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, який враховує наступні правові вимоги: обґрунтованість, вмотивованість, переконливість і зрозумілість мотивів прийняття. Підтримано пропозицію щодо встановлення уніфікованих процедур, які стосуються розробки та прийняття нормативних актів митними органами;

– розкриття сутності адміністративного примусу в адміністративній діяльності щодо забезпечення митної безпеки та обґрунтування його ознак;

– пропозиції щодо вдосконалення адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки організаційного та правового характеру.

Наукова обґрунтованість вищевикладених наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується їх раціональністю, логічною несуперечливістю, відповідністю основоположним принципам науки. Достатньою для вичерпного розуміння найбільш важливих аспектів питань, що охоплюються предметом дослідження, є нормативно-правова та наукова джерельна база.

Крім того, слід погодитись із тим, що достовірність отриманих наукових результатів забезпечується у роботі вдалим комплексним поєднанням філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що сприяло забезпеченню достовірності та об'єктивності отримання нових знань. Діалектичний метод є методологічною основою вивчення основних аспектів проблеми адміністративної діяльності як у теоретичному, історичному, соціально-правовому змістах. Динаміка суспільно-правових трансформацій актуалізує застосування методу компаративного аналізу, який у пізнавально-смысловому контексті формує напрямок подальшого розвитку або удосконалення категоріально-понятійного апарату, існуючих наукових підходів. Тим самим відбувається юридизація діалектичного загальнофілософського методу за допомогою інструментального рівня його застосування. Системний підхід формує праворозуміння елементів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки, розкриття яких уможливорює правове моделювання структури відповідних правовідносин.

Отже, методологія правопізнання адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки проявляється на інструментальному рівні

обрання адекватних науковій проблематиці дослідження методів. Такими виступають: загально філософський метод діалектики, загальнонауковий метод системного підходу та окремі наукові методи пізнання: компаративний аналіз та прогностичний метод, що дозволяє виявити спільне та особливе у досліджуваному правовому явищі, встановити його сучасний стан, здійснити науковий пошук шляхів подолання існуючих проблем (підрозділ 2.2., розділ 3); догматичний та формально-юридичний методи, за допомогою яких формуються змістовні характеристики ключових понять дослідження проблеми забезпечення митної безпеки «адміністративна діяльність», «форми», «методи», «суб'єкт» та інші (підрозділ 1.2, розділи 2, 3).

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність).

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації:

1. Палій Л.Л. Методи захисту економічних інтересів держави, форми та напрямки взаємодії між суб'єктами правозабезпечувальної та правозахисної діяльності. *Правове забезпечення захисту економічних інтересів держави* : колективна монографія. Суми : «Мрія», 2020. 352с.

2. Палій Л.Л. Административная деятельность по обеспечению таможенной безопасности: сущность, содержание. *Leges si Viata*. 2019. № 4/2 (328). С. 145–148

3. Палій Л.Л. Дотримання міжнародних стандартів митної діяльності як умова гарантування захисту митних інтересів України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 2. С.122–126

4. Палій Л.Л. Суб'єкти адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки та їх компетенція у контексті гарантування національної безпеки. *The scientific heritage*. 2020. Vol.4. № 50 (50). С.57–61

5. Палій Л.Л. Превентивні методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки: актуальні проблеми визначення та застосування. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. № 5. С. 45–49.

6. Палій Л. Л. Окремі проблеми систематизації спеціальних методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. *Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 21–22 серпня 2020 р. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2020. С. 34–36.

7. Палій Л.Л. До питання про визначення поняття адміністративної діяльності суб'єктів забезпечення митної безпеки. *Захист економічних*

інтересів України в районах здійснення операції Об'єднаних сил : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 24 травня 2019 р. Ірпінь : НУДФСУ, 2019. с. 101–106.

Повнота опублікування результатів дисертації засвідчується таблицею 1.

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

№	Наукова публікація здобувача		Підрозділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
Зарубіжні періодичні наукові видання			
1.	Subjects of administrative activity regarding ensuring of customs security and their competence in the context of national security guarantee	<i>The scientific heritage.</i> 2020. Vol.4. № 50 (50). С.57-61.	п. 1.1, 2.2
2.	Превентивні методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки: актуальні проблеми визначення та застосування	<i>Evropský politický a právní diskurz.</i> 2020. № 5.	п. 2.1, 3.2
3.	Административная деятельность по обеспечению таможенной безопасности: сущность, содержание	<i>Legea si Viata.</i> 2019. № 4/2(328). С. 145-148.	п. 1.2, 2.2
Наукові фахові видання України			
4.	Методи захисту економічних інтересів держави, форми та напрямки взаємодії між суб'єктами правозабезпечувальної та правозахисної діяльності	<i>Правове забезпечення захисту економічних інтересів держави: колективна монографія.</i> за заг.ред. О.П.Рябченко. Суми: «Мрія», 2020. 352с., с.32-50	п. 1.3, 2.1

№	Наукова публікація здобувача		Підрозділи дисертації, що висвітлюються
	Назва	Видання	
5.	Дотримання міжнародних стандартів митної діяльності як умова гарантування захисту митних інтересів України	<i>Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.</i> 2019. № 2. С.122-126.	п. 3.1, 3.2

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертація Палій Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні» є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток правової науки.

2. Дисертація Людмили Леонідівни «Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

**професор кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор**

Є.В. Курінний

Рецензент:

**доцент кафедри
адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук**

А.А. Шарая